

KULTURA W HORYZONCIE STAŁYCH I PŁYNNYCH TOŻSAMOŚCI

Ostróg, Ukraina, 12-13 kwietnia 2013 r.

W dniach 12-13 kwietnia 2013 roku w Ostrogu odbyła się międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa pt.: „Culture in the Horizon of Stable and Liquid Identities”. Konferencja została zorganizowana po raz szósty przez Katedrę Kulturoznawstwa i Filozofii Narodowego Uniwersytetu „Akademia Ostrogska” w ramach cyklu konferencji zatytułowanego „Problemy tożsamości kulturowej w sytuacji współczesnego dialogu kultur”.

W obradach uczestniczyło bardzo liczne grono uczonych z Ukrainy, Rosji, Polski, Gruzji i Rumunii. Dominowali wśród nich filozofowie, historycy, kulturoznawcy i socjologowie. Można było również spotkać filologów, politologów, a nawet pracowników administracji samorządowej. W sumie na konferencję zgłoszono blisko 200 referatów, które można było przeczytać w przygotowanych przed konferencją trzech zbiorczych publikacjach rozdawanych wraz z pozostałymi materiałami konferencyjnymi. Językami roboczymi konferencji był ukraiński, rosyjski, polski i angielski.

Obok części naukowej konferencja była również okazją do bliższego poznania miejscowości, w której zebrali się badacze. Zaproponowane przez organizatorów fakultatywne wycieczki po Ostrogu i Akademii Ostrogskiej cieszyły się dużą popularnością, zwłaszcza wśród Polaków.

Obrady plenarne, po oficjalnych powitaniach uczestników przez rektora Akademii Ostrogskiej Igora Pasicznika i dziekana Wydziału Humanistycznego Wasyla Żukowskiego, obejmowały dwa wykłady Mariny Sawieliewej z Ukraińskiej Akademii Nauk nt. procesów tworzenia, podtrzymywania i zaniku tożsamości kulturowej oraz Pietra Kraliuka z Akademii Ostrogskiej nt. tożsamości kulturowej Ukraińców, Polaków i Rosjan w XIX wieku.

Pozostałe wystąpienia badaczy pogrupowano w 7 sekcji roboczych. Koncentrowały się one wokół takich zagadnień jak: współczesne strategie tożsamości, nowoczesne i postnowoczesne poszukiwania tożsamości, tożsamość polityczna, tożsamość religijna, tożsamość mniejszości narodowych i etnicznych we współczesnych społeczeństwach wielokulturowych, tożsamość „Obcego” a „obce” tożsamości Europy, problemy tożsamości na Ukrainie.

Ponad pięćdziesiąt referatów zostało zgłoszonych do sekcji pierwszej dotyczącej ogólnych, współczesnych problemów tożsamości. Referenci zaproponowali całe spektrum zagadnień, które dostarczyły sposobność szerokiego spojrzenia na możliwości, jakie daje dziś korzystanie z pojęcia tożsamości do analizy zjawisk różnej natury – społecznej, psychologicznej, kulturowej czy politycznej. Uczestnicy mogli więc wysłuchać wystąpień na temat wszelkich odmian tożsamości jednostkowej i społecznej, a w innej konfiguracji – kulturowej, religijnej, etnicznej, narodowej, politycznej, wielokulturowej. Pojęcie tożsamości używano w odniesieniu do zbiorowości, miejsc, Internetu, w wymiarze globalnym, europejskim i lokalnym, wobec mniejszości i grup dyskryminowanych. Tak wielkie zainteresowanie tożsamością, pomijając wątpliwościami związane z realną

użytecznością tak wewnętrznie zróżnicowanego pojęcia, utwierdza jedynie w przekonaniu, że znajduje się ona w centrum zagadnień współczesnej humanistyki.

Szczególnie żywo wśród uczestników konferencji dyskutowany był tytuł sekcji drugiej „Problemy tożsamości na Ukrainie”. Dla części słuchaczy, zwłaszcza Ukraińców, tytuł sugerował, że współczesna Ukraina przeżywa coś w rodzaju kryzysu tożsamości, a sama kwestia identyfikacji, zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych, staje się właśnie „problemem”. Przysłuchując się tym dyskusjom można było odnieść wrażenie, że nauka uprawiana przez naszych wschodnich sąsiadów wciąż uwikłana bywa w oficjalną ideologię, a pewne tezy są źle widziane nie ze względu na ich naukową wartość, lecz niezgodność z polityką państwa.

Artur Wysocki
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej